

Noora Koponen vihr ym.

Toimenpidealoite kuljetusten järjestämisestä vammaisille lapsille molemmista kodeista

Eduskunnalle

Vammaisen lapsen ja nuoren arjen perusta rakentuu kuljetuspalvelujen varaan. Koulussa tai opinnoissa käyminen, läsnäoloa vaativa asioiminen, harrastaminen ja muu jokapäiväinen elämä on riippuvaista kunnan tarjoamista kuljetuspalveluista. Tällä hetkellä kunnat eivät lähtökohtaisesti huomioi kuljetuspalvelujen tarjoamisessa sitä, että vammaisen lapsi tai nuori voi vuoroasua kahdessa kodissa. Käytännöt kuntien välillä ovat satunnaisia, ja palveluiden toteutuminen on epävarmaa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on päätöksessään todennut, että lapsella tulee olla oikeus koulu- ja kuljetuksiin vuoroviikoin asumispalveluyksiköstä (Hämeenlinnan hallinto-oikeus, 3.6.2019, 19/0632/2) kohtuullisten mukautusten perusteella. Korkein hallinto-oikeus on puolestaan päätöksessään 3248/3/04 vuodelta 2006 todennut, että lapsella, joka ei ole vammaisen, ei ole oikeutta koulukuljetukseen samassa kunnassa asuvan etävanhempansa luota. Kunnat käyttävät KHO:n päätöstä vammattoman lapsen koulukyydeistä perusteena sille, etteivät ne myönnä myöskään vammaisille lapsille tai nuorille koulukuljetusta kodista, jossa lapsi asuu, mutta ei ole kirjoilla.

Kuljetusten puuttumisella on kahtalaisia seurauksia. Ensinnäkin se estää vuoroasumisjärjestelyjen sopimisen vammaisen lapsen tai nuoren vanhempien kesken, sillä epävarmuus arjen kuljetusten mahdollistumisesta estää sopimasta sitovasti lapsen asumisesta kahdessa kodissa. Se saattaa myös estää oikeutta määräämästä vuoroasumisjärjestelyä vanhempien välille, sillä oikeuden on otettava huomioon lapsen etu, ja koulunkäynnin järjestäminen on lapsen edun kannalta olennaista. Toiseksi niissä tilanteissa, joissa vuoroasuminen toteutuu, kuljetusten puuttuminen hankaloittaa kohtuuttomasti sekä lapsen tai nuoren että tämän etävanhemman arkea.

Vanhempien avio- tai avoerot ovat tavanomaista yleisempiä perheissä, joissa elää vammaisen lapsi tai nuori. Eron jälkeisen vanhemmuuden tasainen jakaminen auttaa lasta tai nuorta säilyttämään hyvän suhteen vanhempiinsa sekä edesauttaa vanhempien jaksamista. Palvelujen saatavuuden molempiin koteihin ei tulisi asettaa rakenteellisia esteitä vanhemmuuden jakamiselle eron jälkeen.

Ratkaisua kuljetuspalvelujen tarjoamisesta ei voida jättää kuntien päätettäväksi, sillä se johtaa alueellisiin eroihin ja jopa eroihin saman kunnan sisällä eri perheiden saatavilla oleviin palveluihin. Oikeus kuljetuspalveluihin vuoroasuvan lapsen molemmista kodeista on taattava valtakunnallisesti muuttamalla asetusta vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoi-

Toimenpidealoite TPA 51/2021 vp

mista siten, että kunnat velvoitetaan järjestämään kuljetuspalvelut vuoroasuvan lapsen tai nuoren molemmista kodeista.

Palvelun järjestämisen ehdot on mahdollista rajata kunnan kannalta kohtuullisiksi eli että vanhempien on asuttava joko saman kunnan alueella tai lähikunnassa kohtuullisen välimatkan päässä. Kohtuullisen matkan käsite esiintyy jo voimassa olevassa asetuksessa, ja sitä voidaan soveltaa myös kotien väliseen etäisyyteen. Kuljetuspalvelun saamisen edellytyksenä voidaan pitää vanhempien välistä vuoroasumissopimusta, joka on rekisteröity väestörekisteriin huolto- ja tapaamisoikeuslain edellyttämällä tavalla.

Asetuksessa tulee huomioida myös tilanteet, joissa lapsen tai nuoren oleminen etävanhemman luona ei täytä vuoroasumisen kriteerejä. Tällöin kuljetuspalvelun edellytykseksi voidaan väestörekisteriin kirjatun vuoroasumisen ohella määritellä sosiaalilautakunnan vahvistama sopimus tai käräjäoikeuden tai ylemmän oikeusasteen päätös lapsen tapaamisoikeudesta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin muuttaakseen asetusta vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (18.9.1987/759) siten, että se mahdollistaa jokapäiväiseen elämään kuuluvien kuljetusten järjestämisen lapsen ja nuoren molemmista kodeista.

Toimenpidealoite TPA 51/2021 vp

Helsingissä 31.5.2021

Noora Koponen vihr
Jenni Pitko vihr
Veronica Rehn-Kivi r
Merja Kyllönen vas
Satu Hassi vihr
Veronika Honkasalo vas
Pia Lohikoski vas
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Mirka Soinikoski vihr
Hanna Holopainen vihr
Inka Hopsu vihr
Sofia Virta vihr
Hanna Sarkkinen vas
Eva Biaudet r
Tiina Elo vihr
Saara Hyrkkö vihr
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Maria Guzenina sd
Johan Kvarnström sd
Heidi Viljanen sd
Anne-Mari Virolainen kok
Paula Risikko kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Anna-Kaisa Ikonen kok
Pasi Kivisaari kesk
Pekka Aittakumpu kesk
Ari Koponen ps
Jouni Kotiaho ps
Atte Harjanne vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Mari Holopainen vihr
Matti Semi vas
Juho Kautto vas
Mikko Ollikainen r
Iiris Suomela vihr
Marko Asell sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Päivi Räsänen kd
Paula Werning sd
Ilkka Kanerva kok
Pia Kauma kok
Jukka Kopra kok
Petri Honkonen kesk
Mikko Savola kesk

Toimenpidealoite TPA 51/2021 vp

Sanna Antikainen ps
Sheikki Laakso ps
Sebastian Tynkkynen ps
Minna Reijonen ps
Vilhelm Junnila ps
Aki Lindén sd
Johannes Koskinen sd
Rami Lehto ps
Jukka Mäkynen ps
Johannes Yrttiaho vas
Katja Taimela sd